

Παθητικότητα και Φόβος

Η τεχνική της «κατασκευής φόβου» και αβεβαιότητας ως κύριο εργαλείο παθητικοποίησης της ελληνικής κοινωνίας κατά την οικονομική κρίση. Μία ανάλυση των επιστημονικών μεθόδων και των προγραμμάτων ψυχολογικών επιχειρήσεων, με τη χρήση του φόβου ως εργαλείου κυριαρχίας, για την κατασκευή και συντήρηση μίας αδρανούς κοινωνίας.

«[...] ο Ηγέτης , λέει ο Μακιαβέλι, κάνει τις ωμότητες στην αρχή και όλες μαζί, ώστε στη συνέχεια οι όποιες πράξεις του να φαίνονται ως ευεργεσίες....

[...]Το «Δόγμα του Σοκ» της Σχολής του Σικάγου δεν εφαρμόστηκε στην Ελλάδα το 2009, παρά τις περί του αντιθέτου συζητήσεις...

Δεν υπάρχουν καταστάσεις σοκ που να διαρκούν... 10 χρόνια και βάλε.

Μόνο προγράμματα εξόντωσης ! »

Θα επιχειρήσουμε εδώ να προσεγγίσουμε ένα από τα πιο δύσκολα και ενοχλητικά θέματα που ανέδειξε η κρίση του 2009: αυτό της παράλυσης, απάθειας και εντέλει παθητικότητας της κοινωνίας και του ατόμου , ενώ βίωνε μια «οικονομική γενοκτονία».

Το φαινόμενο της πολιτικής απάθειας δεν εξηγείται απλώς με κοινωνικοπολιτικούς όρους, γιατί έχει κυρίως ψυχολογικό και ψυχαναλυτικό περιεχόμενο. Περιεχόμενο που κάποιος θα πρέπει να κατανοήσει για να μπορέσει να ερμηνεύσει γιατί τα άτομα ακολουθούν μια στάση η οποία είναι παθητική, εσωστρεφής, ατομιστική ή, όπως λέει και ο Κορνήλιος Καστοριάδης, γίνονται «άτομα που προτιμούν την ησυχία από την ελευθερία».

Έτσι, στις σελίδες που ακολουθούν, γίνεται προσπάθεια να εντοπιστούν ορισμένες από τις πιθανές αιτίες που θα μπορούσαν να εξηγήσουν τη νέκρωση των αντανakλαστικών και την παθητικότητα της ελληνικής κοινωνίας. Η νέκρωση των αντανakλαστικών της κοινωνίας στην Ελλάδα και η παθητικότητα δεν ήταν φυσικά αποτέλεσμα «ψεκασμού», αλλά πραγματοποιήθηκε μέσα από ένα μεθοδικό, επιστημονικό, πρόγραμμα ψυχολογικών επιχειρήσεων, καθώς και τη χρήση του φόβου ως εργαλείου εξωτερικής κυριαρχίας, από δυνάμεις εκτός και εντός της χώρας.

Η υλοποίηση έγινε, μεταξύ άλλων, και με τη βοήθεια κυρίως πέντε τεχνικών και εργαλείων που θα επιχειρήσουμε να περιγράψουμε πιο κάτω.

1. Καλλιέργεια συνδρόμου χρόνιας αβεβαιότητας

Η ελληνική κοινωνία στα χρόνια της οικονομικής κρίσης καταδικάστηκε από τους «εταίρους» να βιώσει μια ατελείωτη σειρά από υλικές και ψυχολογικές κακουχίες, μέσα από τις ονομαζόμενες «μεταρρυθμίσεις» (διάβαζε: μειώσεις μισθών / συντάξεων / ξεπούλημα ασημικών, κ.λπ.).

Κακουχίες που διήρκεσαν σταθερά πολλά χρόνια (2009-2019;), ενάντια στη γνωστή εμπειρικά και επιστημονικά τεκμηριωμένη αρχή που είναι γνωστή από παλαιά και που λέει ότι τα άσχημα μέτρα πρέπει να λαμβάνονται όλα μαζί, μία και έξω, ταχύτατα, και όχι να σέρνονται για χρόνια, ώστε να αποφεύγονται ανυπολόγιστες ορισμένες φορές αρνητικές συνέπειες (δηλαδή: ανυπακοή, αναταραχή, εξέγερση, επανάσταση, κ.λπ.).

Ήδη από το 1513 ο Niccolò Machiavelli (Νικολό Μακιαβέλι), Ιταλός διπλωμάτης και πατέρας ίσως της πολιτικής ψυχολογίας, στο έργο του *Ο Ηγεμόνας (Il Principe)* έγραφε και συνιστούσε στους ηγέτες: «[...] ο Ηγέτης κάνει τις ωμότητες στην αρχή και όλες μαζί, ώστε στη συνέχεια οι όποιες πράξεις του να φαίνονται ως ευεργεσίες [...] οι ωμότητες, λοιπόν, θα πρέπει να γίνονται όλες μαζί, ώστε η γεύση τους να διαρκεί λιγότερο, ενώ οι ευεργεσίες πρέπει να γίνονται σταδιακά, ώστε η γεύση τους να διαρκεί περισσότερο » (η πλαγιογράφηση δική μου).¹

1. *Ο Ηγεμόνας* είναι μια πολιτική πραγματεία του Φλωρεντινού αξιωματούχου και πολιτικού φιλοσόφου Νικολό Μακιαβέλι.

Πρόκειται για μια μεγαλειώδη παρατήρηση και συμβουλή ενός αρχιτεχνίτη της δολοπλοκίας, που μετά τόσους αιώνες επιβεβαιώνεται και από τα ευρήματα της ψυχολογίας και ειδικά των νευροεπιστημών.

Με απλά λόγια και με βάση τη σωστή αυτήν αρχή, τα «μέτρα» εξαθλίωσης της ελληνικής κοινωνίας, λοιπόν, θα έπρεπε να ληφθούν όλα μέσα σε μήνες ή έστω σε έναν χρόνο από την ένταξη της χώρας σε καθεστώς μνημονίων, δηλαδή το 2010.

Άλλωστε, και το φανατικό μυαλό ενός οικονομολόγου όπως ο Μίλτον Φρήντμαν (Milton Friedman)– δημιουργού της διαβόητης νεοφιλελεύθερης Σχολής του Σικάγου που κατέστρεψε πάμπολλες χώρες κυρίως στη Λατινική Αμερική, με κορυφαίο παράδειγμα τη Χιλή, όπου επέβαλε τη δικτατορία του Πινοσέτ ανατρέποντας τον Αλιέντε– προτείνει χαρακτηριστικά:

«Όταν ξεσπάει μια κρίση, είναι ζήτημα καθοριστικής σημασίας η ακαριαία δράση, πριν η σοκαρισμένη κοινωνία συνέλθει και διολισθήσει και πάλι στην προηγούμενη κατάσταση».

Όμως, κάτι τέτοιο δεν εφαρμόστηκε στην Ελλάδα.

Καμία γρήγορη δράση στην αρχή δεν έγινε που να περιλάμβανε όλα τα αρνητικά μέτρα μαζί. (Άσε που τα περισσότερα ήταν λάθος, όπως αποδείχθηκε.)

Αντίθετα, για σχεδόν δέκα χρόνια νέα αρνητικά μέτρα αναγγέλλονται και λαμβάνονται κάθε ημέρα.

Το «Δόγμα του Σοκ» που περιγράφει η εξαιρετικά συμπαθής και πολέμιος της Σχολής του Σικάγου Ναομί Κλεϊν(Ναόμι Κλάιν)² στο ομότιτλο βιβλίο της, δεν εφαρμόστηκε στην Ελλάδα, παρά τις περί του αντιθέτου ελαφρές συζητήσεις, λόγω και του ταιριαστού τίτλου του βιβλίου.

Δεν υπάρχουν καταστάσεις σοκαρίσματος που να διαρκούν... 10 χρόνια και βάλε !

2. Το βιβλίο υποστηρίζει ότι οι πολιτικές του ελεύθερου εμπορίου που πρεσβεύει ο Μίλτον Φρήντμαν και η Σχολή Οικονομίας του Πανεπιστημίου του Σικάγο έχουν εφαρμοστεί σε χώρες όπως η Χιλή υπό τον Πινοσέτ, η Πολωνία, η Ρωσία του Γέλτσιν, και οι Ηνωμένες Πολιτείες (για παράδειγμα, ιδιωτικοποίηση των δημόσιων σχολείων της Νέας Ορλεάνης μετά τον τυφώνα Κατρίνα). Κεντρικό θέμα στο βιβλίο είναι η παραδοχή ότι εκείνοι που επιθυμούν να υλοποιήσουν μη δημοφιλείς πολιτικές ελεύθερης αγοράς, το επιτυγχάνουν συστηματικά εκμεταλλευόμενοι συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που ακολουθούν μεγάλες καταστροφές, οικονομικές, πολιτικές, στρατιωτικές ή φυσικές.

Τι έχει συμβεί, λοιπόν;

Είτε οι «θεσμοί» μιας «καθοδηγούμενης» Ευρώπης δεν ήξεραν την αρχή στην οποία αναφέρθηκε ο Μακιαβέλι προηγουμένως, πράγμα εντελώς απίθανο, είτε πρόκειται για συνειδητή επιλογή από μέρους τους της στρατηγικής της «χρόνιας αβεβαιότητας», ως της καλύτερης και πιο αποτελεσματικής «τελικής λύσης» (;) για τη βιολογική τιμωρία, τη νέκρωση των αντανεκλαστικών και εντέλει την εξόντωση μιας κοινωνίας με αποδεδειγμένα ιστορικό και σκληροτράχηλο γενετικό υλικό που εύλογα δεν μπορεί να αλλάζει σε χρόνους... Eurogroup.

Πίσω, δηλαδή, από την αυστηρότητα των «θεσμών» υπάρχει ένα ορθολογικό κίνητρο: η προσπάθεια να απαλλαχθούν από έναν λαό του οποίου η ιστορία και το πνευματικό μέγεθος θα τον καθιστούν πάντοτε το φυσικό πλαίσιο αντίστασης ενάντια στον φασισμό και στη βαρβαρότητα.

Θα δείξουμε πιο κάτω ότι το δεύτερο ισχύει.

Γιατί όταν θέλεις να βοηθήσεις μια κοινωνία να αντιμετωπίσει μια δύσκολη περίοδο υιοθέτησης αρνητικών μέτρων, θυσιών ή «μεταρρυθμίσεων» ακολουθείς την αρχή του Μακιαβέλι, δηλαδή επιβάλλονται όλα τα δυσάρεστα μέτρα μαζί στην αρχή. Όταν, όμως στοχεύεις στη συμμόρφωση, παθητικότητα και εντέλει εξόντωση και γενοκτονία ενός λαού, διαλέγεις τη στρατηγική της «χρόνιας αβεβαιότητας».

Πιο κάτω θα προσπαθήσουμε να περιγράψουμε πώς λειτουργεί αυτή η στρατηγική.

Οι μελέτες δείχνουν ότι τρία είναι τα πιο στρεσογόνα ερεθίσματα που δημιουργούν το άγχος στους ανθρώπους: η *αβεβαιότητα* (για παράδειγμα: θα έχω και αύριο δουλειά / μεροκάματο ή θα βρω δουλειά αν είμαι άνεργος;), ή *έλλειψη έγκυρης πληροφόρησης* (για παράδειγμα: θα μειωθεί και πόσο η σύνταξή μου / πότε θα την πάρω / θα πληρώσω στο νοσοκομείο ή τα φάρμακα;) και η *αίσθηση ότι το άτομο έχει χάσει τον έλεγχο των αποφάσεών του για την τύχη του*, και ότι κάποιες άλλες δυνάμεις αποφασίζουν για αυτό (για παράδειγμα: του δημεύουν τα χρήματά του με «κάτι» που ονομάζεται capital controls, PSI, κ.λπ.).

Το στρες που προκαλεί η αβεβαιότητα είναι ιδιαίτερα επιβαρυντικό και αποδομητικό για τους οργανισμούς, ειδικά όταν αυτή είναι διαρκής και χρόνια και ένα ερέθισμα επισυμβαίνει απροσδόκητα, σε μη προβλεπόμενες στιγμές και δεν έχει αναγνωρίσιμο μοτίβο.

Σε ένα κλασικό πείραμα με ποντίκια στο εργαστήριο (με ερέθισμα, λόγου χάριν, πόνο, ενόχληση), αυτά τοποθετήθηκαν σε ένα μεταλλικό κλουβί στο οποίο διοχετευόταν αρκετά ελαφριά ηλεκτρική τάση. Το σοκ από το ρεύμα δεν ήταν επικίνδυνο, απλώς έκανε τα ποντίκια να χοροπηδούν. Το ηλεκτρικό σοκ γινόταν σε μη κανονικά, δηλαδή σε απρόβλεπτα χρονικά διαστήματα. Σε πρώτη φάση, τα ποντίκια έτρεχαν και χοροπηδούσαν για να αποφύγουν το ρεύμα, αλλά γρήγορα η συμπεριφορά τους άλλαξε δραματικά. Έγιναν αδιάφορα και η εγρήγορσή τους μετατράπηκε σε απάθεια.

Αν τα ηλεκτρικά ερεθίσματα συνεχίζονταν για πολύ, τα ποντίκια πέθαιναν.

Σε ένα άλλο πείραμα με ποντίκια στο εργαστήριο (με ερέθισμα, λόγου χάριν, παροχή τροφής) τα οργάνωσαν σε τρεις ομάδες και τους έδιναν φαγητό ως εξής: στην πρώτη ομάδα (ομάδα ελέγχου) έδιναν κανονική ποσότητα τροφής σε καθορισμένες ώρες της ημέρας. Στη δεύτερη ομάδα έδιναν ελάχιστη τροφή σε βαθμό που να υποφέρουν από πείνα, αλλά σε καθορισμένες ώρες μέσα στην ημέρα. Στην τρίτη ομάδα έδιναν αρκετά μεγάλες ποσότητες φαγητού, αλλά σε τυχαίες και ακανόνιστες στιγμές μέσα στην ημέρα.

Στις ιατρικές εξετάσεις που έκαναν μετά το πείραμα, τη χειρότερη υγεία είχε η τρίτη ομάδα (λόγου χάριν: πίεση, σάκχαρο, αδύναμο ανοσοποιητικό, καρκίνο) η οποία και είχε το μικρότερο προσδόκιμο ζωής και οδηγούνταν στον θάνατο, όταν συνεχιζόταν για πολύ το πείραμα.

Αποδεικνύεται, λοιπόν, ότι οι οργανισμοί δεν είναι βιολογικά και γενετικά προετοιμασμένοι για μακρές περιόδους αβεβαιότητας και για το μακροχρόνιο στρες που τις συνοδεύει.

Μετά την πρώτη αντίδραση με αύξηση της αδρεναλίνης για την αντιμετώπιση του αγνώστου, που γίνεται αντιληπτό ως κίνδυνος για την επιβίωση και τη λεγόμενη αντίδραση «μάχης ή φυγής» (“fight or flight”), το ενδοκρινικό σύστημα καταρρέει και ο οργανισμός μπαίνει σε μια φάση παράλυσης και απάθειας.

Και, φυσικά, οι άνθρωποι, όπως και τα ποντίκια, έχουμε τις ίδιες αντιδράσεις.

Για παράδειγμα, σε σχετικά πειράματα οι άνθρωποι προτιμούν να δέχονται ηλεκτροσόκ σε καθορισμένες χρονικές στιγμές, παρά να μη γνωρίζουν πότε κάτι τέτοιο θα τους συμβεί. Ένα άλλο πείραμα έγινε στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου UCL στην Αγγλία με προσομοίωση σε Η/Υ ένα παιχνίδι με φίδια που βρίσκονται κρυμμένα κάτω από πέτρες και που σε κάποιες περιπτώσεις «δαγκώνουν» (λόγου χάριν, με ένα ηλεκτροσόκ, shock studies).

Το πείραμα επιβεβαίωσε ότι οι συμμετέχοντες έδειξαν μεγαλύτερο στρες όταν ήσαν αβέβαιοι για το τι τους περιμένει και προτιμούσαν να ξέρουν, ακόμα και αν αυτό που ακολουθούσε ήταν η πιο κακή εκδοχή.

Για παράδειγμα, αναλογικά, η μακριά αβεβαιότητα ότι πιθανόν να χάσεις κάποια στιγμή τη δουλειά σου, είναι χειρότερη για την υγεία από τη βεβαιότητα ότι την έχασες, δηλαδή τη στιγμή που στο ανακοινώνουν. Και αυτό γιατί τότε έχεις εσύ και ολόκληρη την πληροφόρηση, αλλά και τον έλεγχο των ενεργειών να σχεδιάσεις το μέλλον σου, ακόμα και αν αυτό γίνεται μέσα σε ένα αρνητικό περιβάλλον.

Να, λοιπόν, πώς η επιστήμη (καθώς και κάποιες κρατικές υπηρεσίες χωρών... δεν χρειάζεται «ψεκασμός» βέβαια...) γνωρίζει εδώ και πολλά χρόνια πώς να οδηγήσει έναν οργανισμό ή και μια ολόκληρη κοινωνία σε παράλυση, απάθεια, παραίτηση, κ.λπ., με κατάλληλα ερεθίσματα, που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του «συνδρόμου χρόνιας αβεβαιότητας».

Αλλά η αβεβαιότητα σε έναν οργανισμό ή σε μία κοινωνία δεν έχει μόνον ψυχολογική ή συναισθηματική διάσταση ή είναι θέμα διάθεσης ή κεφιού.

Έχει έντονα βιολογική υπόσταση και αποτελεί θέμα ζωής και θανάτου, όπως λέει και η «Ψυχονευροανοσολογιοενδοκρινολογία» (Psychoneuroimmunoenocrinology), μια νέα ειδικότητα της Ιατρικής που βλέπει πλέον το ανθρώπινο σώμα και ψυχή ως ολότητα.

Στο *ψυχολογικό επίπεδο*, η αβεβαιότητα και το στρες —και ιδιαίτερα το χρόνιο— δημιουργούν άγχος. Το άγχος οδηγεί στην κατάθλιψη και η κατάθλιψη οδηγεί συχνά στην αυτοκτονία.

Ενδεικτικά, για το θέμα της ανεργίας, αναφέρεται ότι για κάθε 1% αύξηση της ανεργίας, υπάρχει αύξηση 0,8% στις αυτοκτονίες. Και τα στατιστικά για την περίοδο της οικονομικής κρίσης είναι αποκαλυπτικά.

Σύμφωνα με την επιστημονική ομάδα του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας³, αύξηση κατά 35% των αυτοκτονιών στην Ελλάδα καταγράφεται τη μνημονιακή

3. Σχετικό άρθρο του επιστημονικού εντύπου BMJ Open, από επιστημονική ομάδα του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με επικεφαλής τον Γεώργιο Ραχιώτη, επίκουρο καθηγητή Επιδημιολογίας.

περίοδο, η οποία αποδίδεται στην οικονομική λιτότητα και στην αύξηση των ποσοστών ανεργίας.

Οι επιπτώσεις φάνηκε να επηρέασαν εντονότερα τους άνδρες που έχασαν τη δουλειά τους, ενώ αύξηση αυτοκτονιών καταγράφηκε και μεταξύ των ηλικιωμένων συνταξιούχων.

Οι επιστήμονες ανέλυσαν στοιχεία αυτοκτονιών για την περίοδο 2003 - 2012 και διαπίστωσαν ένα σημαντικό «άλμα» στη θνησιμότητα από αυτοκτονίες μετά το 2010, έτος «ορόσημο» για την εφαρμογή του μνημονίου και των πολιτικών λιτότητας στη χώρα.

Όπως ήδη έχει αναφερθεί στην αρχή, ο δείκτης αυτοκτονιών στην Ελλάδα από 3,37 ανά 100.000 κατοίκους το 2010 αυξήθηκε σε 4,56 ανά 100.000 το 2012. Ενώ την περίοδο 2003 - 2010 ο μέσος δείκτης αυτοκτονιών ήταν 3,35 ανά 100.000, αυξήθηκε σε 4,42 ανά 100.000 κατά τη διετία 2011 - 2012.

Και βέβαια πολλές έρευνες προειδοποιούν ότι οι αυτοκτονίες δεν είναι παρά η κορυφή του παγόβουνου στον τομέα της επιδείνωσης της ψυχικής υγείας, λόγω της κρίσης και της λιτότητας, αφού τα περιστατικά κατάθλιψης και άγχους εμφανίζουν σημαντική αύξηση στην Ελλάδα και οι εξοντωτικές συνέπειές τους είναι δύσκολο να υπολογιστούν με ακρίβεια.

Αλλά αν η αυτοκτονία είναι η γρήγορη έκφραση της «τελική λύσης», η οποία είναι και άμεσα μετρήσιμη μιας και στους «εταίρους» μας αρέσουν οι αριθμοί, οι επιπτώσεις από το χρόνιο στρες και την αβεβαιότητα είναι πιο δύσκολο να αναλυθούν για τον μέσο άνθρωπο και να ποσοτικοποιηθούν και ακριβώς γι' αυτό χρειάζεται σοβαρή μελέτη.

Στο βιολογικό επίπεδο, η αβεβαιότητα και το στρες που τη συνοδεύει έχει τεράστιες αρνητικές επιπτώσεις για το άτομο, οδηγεί σε «καταστολή» το ανοσοποιητικό σύστημα του ανθρώπου, διατάραξη ακόμα και της κυτταρικής δομής του οργανισμού (δηλαδή καρκίνο και αυτοάνοσα) και εντέλει την αρρώστια και βέβαια τη μείωση του προσδόκιμου ζωής σε μια κοινωνία, και ακριβώς αυτό συμβαίνει στην Ελλάδα της κρίσης.

Τις καταστροφικές συνέπειες που προκαλεί στην καθημερινότητα των Ελλήνων η οικονομική κρίση 2009-2019 (:) δείχνει και μελέτη του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ, με το πιο οδυνηρό εύρημα της μελέτης να παρουσιάζει ότι *το προσδόκιμο ζωής μειώθηκε κατά τρία χρόνια μέσα στην τρέχουσα δεκαετία, ενώ εξαιτίας της ανεργίας και της υποαπασχόλησης περίπου 2,5 εκατομμύρια πολίτες βρέθηκαν εκτός ασφάλισης υγείας.*

Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά: «Η κρίση και η πολιτική δημοσιονομικής πειθαρχίας που ακολουθήθηκε είχαν σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού στην Ελλάδα.

»Συγκεκριμένα, μειώθηκε το προσδόκιμο ζωής, όπως υπολογίζεται τη στιγμή της γέννησης, κατά 3 χρόνια μέσα στην τρέχουσα δεκαετία, αυξήθηκε ο αριθμός των παιδιών που δεν έχουν εμβολιαστεί,⁴ μειώθηκε ο δείκτης καλής υγείας σύμφωνα με ίδια αντίληψη ⁵, επιδεινώθηκε η ψυχική υγεία του πληθυσμού⁶, αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των ανθρώπων που δηλώνουν έλλειψη πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας όταν τις χρειάζονται, αυξήθηκε ο αριθμός των κρουσμάτων HIV σε χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών, γεγονός που πιθανότατα αποδίδεται στη συρρίκνωση των θεραπευτικών προγραμμάτων, στην αυξημένη πορνεία και στη συνακόλουθη αύξηση της μη ασφαλούς σεξουαλικής δραστηριότητας ⁷».

Είναι φανερό ότι όλα τα πιο πάνω (αυτοκτονίες, παιδική θνησιμότητα, μείωση προσδόκιμου, αλλά και υπογεννητικότητα γενική αλλά και μεταναστευτική, κ.λπ.) μεταφράζονται, σε κατάλληλο βάθος χρόνου και με ψυχρούς μαθηματικούς υπολογισμούς, ενδεχόμενα σε ένα «ισοδύναμο» 300.000 - 500.000 ανθρώπινων ζωών!

Με απλά λόγια, το «ισοδύναμο» (αγαπημένος όρος των «θεσμών») σχεδόν μισού εκατομμυρίου Ελλήνων, θα χάσουν τη ζωή τους στο πλαίσιο της κρίσης των μνημονίων.

Έτσι, είναι και υποχρέωση των κατάλληλων ελληνικών και ξένων ερευνητικών οργανισμών να υπολογίσουν με σοβαρή ακρίβεια τα νούμερα αυτά, έτσι ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν και στα αρμόδια διεθνή και εθνικά δικαστήρια στα οποία ελπίζουμε το θέμα αυτό θα φτάσει.

Ας σημειωθεί ότι στον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο περίπου 90.000 Έλληνες στρατιώτες έχασαν τη ζωή τους, ενώ οι Εβραίοι από την Ελλάδα που εξοντώθηκαν στα στρατόπεδα της Γερμανίας ήσαν περίπου 70.000.

Είμαστε, λοιπόν, μπροστά σε μια γενοκτονία, ένα «Ελληνικό Ολοκαύτωμα», μια Τελική Λύση του ανελέητου λαού της Ευρώπης εναντίον των Ελλήνων, που θα πρέπει ενδεχόμενα να αποτελέσει αντικείμενο, παραδείγματος χάριν, του Δικαστηρίου της Χάγης σχετικά με «εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας».

4. Petmesidou et al., 2014.

5. Zavras et al., 2012.

71.Ifanti et al., 2013.

7.Kentikelenis et al., 2011· Ifanti et al., 2013.

2. Επιβολή πολιτικής φόβου

Ένας άλλος καίριος παράγοντας που συμβάλλει στην παθητικότητα και παραίτηση της ελληνικής κοινωνίας είναι η διαμόρφωση και επιβολή μιας κουλτούρας φόβου.

Η τεχνική υιοθέτησης του φόβου ως εργαλείου υλοποίησης πολιτικής είναι πολύ παλιά.

Στις μέρες μας, η διαχείριση του φόβου⁸ είναι αναπόσπαστο τμήμα της άσκησης πολιτικής, και η επιβολή⁹ του θεωρείται ιδιαίτερα αποτελεσματική προς όφελος του πολιτικού προσωπικού. Όμως, στη σύγχρονη εποχή, γιγαντώθηκε μεταξύ άλλων και για τους εξής δύο λόγους..... (ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ)

Στην ενότητα αυτή υπάρχουν στις σελίδες του βιβλίου και οι εξής υποενότητες :

3. Δημιουργία αμφιβολίας

4. Απειλή ατίμωσης

5. Επιβολή συγκατάθεσης

8. Μ. Δημούδη, «Η χρήση του φόβου ως εργαλείου πολιτικής κυριαρχίας», Πτυχιακή, ΑΠΘ, 2015.

9. Φ. Μαστρογιάννη, «Η χρήση του φόβου ως εργαλείο άσκησης πολιτικής», άρθρο, 2015.